Endavant

Número 27, juny del 1993 — Portaveu dels Socialistes de Catalunya

EDITORIAL

El progrés de la majoria

Les eleccions ja són aquí. I és prou evident que aquesta vegada el que està en joc no és pas una inflexió més o menys lleugera en relació amb el model polític actual. No, en les eleccions del dia 6 es confronten dos projectes totalment oposats que apareixen davant l'electorat d'una manera clarament alternativa: o bé hi haurà un govern de progrés presidit per Felipe González o bé hi haurà un govern de la dreta. És ben clar.

La segona possibilitat —el govern de dreta— no és precisament una cosa indiferent, ni la neutralitat hi és possible: el seu projecte posa en qüestió els avenços de l'Estat del benestar i la concepció autonomista de l'Estat de les autonomies, planteja un munt d'interrogants en relació amb la Unió Europea i resulta una amenaça en qüestions tan importants com la política mediambiental, la cultura, l'avortament o el paper dels sindicats, per esmentar alguns exemples concrets.

Per contra, els ciutadans d'aquest país tenim una oportunitat clara de fer avançar encara més lluny un projecte reformador i de progrés. Un projecte que fins avui ja ha significat una profunda transformació de la nostra societat i que ha possibilitat a Catalunya una llarga i intensa etapa d'autogovern. Un projecte al qual han contribuït directament Narcís Serra, Josep Borrell, Jordi Solé-Tura i tot el socialisme català. I un projecte que ofereix ara una nova etapa de canvi, amb uns grans objectius que responen als reptes que es plantegen en aquest moment històric concret: creació de llocs de treball, modernització amb solidaritat, un nou impuls democràtic, una Espanya definitivament europea.

La disjuntiva és ben clara i respon, no pas a una simplificació interessada, sinó a una realitat indiscutible que s'ha fet més patent encara al llarg de la campanya electoral. Per això ens adrecem als ciutadans, per tal de demanar la confiança de la gran majoria del nostre poble, per tal que Catalunya contribueixi com ho ha fet fins ara a revalidar una majoria de progrés que faci possible una nova etapa del projecte del canvi.

SUMARI

2 — Europa a l'abast de la mà
Política
per Joan Cornet i Prat

Veo, veo
Una passa més
per M. Lluïsa Penelas

3 — Objectiu prioritari
La nostra lluita contra l'atur

4 i 5 — Les infrastructures de transport
Un instrument de competitivitat i de cohesió territorial
per Josep Borrell

6 i 7 — Declaracions de Narcís Serra
Vers nous objectius de progrés
per Xavier Sabaté

8 i 9 — Des del ministeri de Cultura
Balanç d'una gestió
per Jordi Solé Tura

10 i 11 — Raons d'un compromís
El malestar de la política
per Victòria Camps

12 — **Catanalisme i dreta espanyola**
per Joan Reventós

Europa a l'abast de la mà

Polítics

El suïcidi, recent encara, de l'ex-primer ministre francès, Pierre Bérégovoy, ha estat un cop fort per a la classe política. Més enllà de l'impacte emocional i de les consideracions immediates, és un fet que depassa el factor estrictament personal. És potser, malauradament, un símptoma de malestar que no pot passar de llarg entre aquells que han fet de la vida pública una vocació i un ofici.

Al llarg de la campanya electoral francesa -que vaig poder seguir de prop, car a Brussel.les podem veure per via cable tres cadenes franceses-, Pierre Bérégovoy era l'home que defensava serenament al mateix temps que amb contundència la tasca dels socialistes a França. A ell li va tocar el període més difícil: l'economia en recessió i l'atur en creixement.

Arribar a primer ministre d'un govern francès havent començat com a ferroviari té molt mèrit. A partir d'una clara trajectòria sindical, Bérégovoy va anar prenent càrrecs de responsabilitat. Malgrat haver-se enfrontat al mateix Miterrand, va acabar essent el secretari general de l'Elisi. En certa manera havia passat per tots els nivells de responsabilitat política. A la fi, però, es va convertir en l'esca de tots els cops.

Més enllà de les consideracions i de les possibles motivacions d'aquest suïcidi, hi ha tota l'agressivitat que comporta massa sovint la vida política. Víctimes uns i altres del maniqueisme, les coses se simplifiquen fins a l'extrem. A França, com en d'altres indrets, l'alternança política, que és una virtut de la democràcia, s'ha convertit en un veritable revanxisme. Es perd l'objectivitat i la capacitat d'anàlisi. El mateix partit socialista francès ha estat víctima d'unes guerres internes ben ferotges. És com si l'agressivitat que tota societat ha de suportar es concentrés en la classe política. Com en el temps dels romans, l'espectacle dels gladiadors o dels cristians i els lleons satisfà a l'opinió pública, la qual, tot s'ha de dir, sembla que mai no en tingui prou.

Es parla del desprestigi de la classe política arreu. Si bé és veritat que hi ha casos ben lamentables -sense anar més lluny a Itàlia- no és veritat que tots els polítics estiguin en el mateix sac. Hi ha milers de persones honrades que deixen la seva pell a les tasques de la vida pública. Aquestes, però, no són notícia.

La mort tràgica d'un home honest i entregat, Pierre Bérégovoy, ha de ser el motiu d'una llarga i profunda reflexió sobre la classe política, els partits, la societat i els mitjans de comunicació. Una hipòtesi per començar: segurament els polítics tenen molt menys poder del que sembla i potser la societat i els individus deleguen massa fàcilment les seves responsabilitats.

JOAN CORNET I PRAT

Veo, veo

Una passa més

Ens trobem al bell mig d'una nova campanya electoral. Aquesta no és, però, una campanya més, una campanya qualsevol. I si això és veritat per a tothom, ho és encara més per a les dones. El veredicte de les urnes pot significar aquest cop el retrocés en les conquestes socials que el govern socialista ha anat desenvolupant al llarg d'onze anys. Les dones sabem molt bé el que podem esperar d'un govern de dretes: una reducció dràstica de les despeses socials. I sabem molt bé el que això comporta, que no és altra cosa que l'augment de les càrregues familiars que recauen de manera molt especial en nosaltres, i que ens aparten encara més del treball remunerat i de la presència social.

Podria donar-se, a més, una paradoxa que en realitat no ho és. Podríem trobar-nos, en l'aparador que és un govern, amb un estol de dones de dretes disposades a demostrar-nos que la dona que val no té, no ha de tenir, dificultats a ocupar un lloc destacat en la societat, en condicions d'igualtat amb els homes. És el vell discurs, insolidari, que ens diu que tenir un paper en la societat només depèn de les capacitats personals de cada una. Les altres ni compten ni poden comptar, senzillament perquè no tenen qualitats ni preparació ni interès i res no poden aportar en benefici de la societat.

Ara bé, nosaltres, socialistes, hem d'anar més enllà de la denúncia del discurs de la dreta. Hem de valorar el que hem fet per a totes les dones en aquest decenni, i hem de destacar les mesures contingudes en el programa amb el qual ens presentem per a un nou mandat: decisió de la dona pel que fa a l'avortament, autorització de la RU, aplicació de les mesures contingudes al II Pla d'Igualtat d'Oportunitats. Hem d'anar també més enllà del compliment de la quota del 25%. Tenim l'estricta obligació de fer creïble el nostre discurs de progrés en el futur, un progrés que entenem que no es limita al benestar econòmic, sinó que cerca la participació de tota la societat -i per tant de totes les dones- en el treball, en la cultura, en la política.

La Declaració d'Atenes, aprovada el 3 de novembre de 1992, afirma que la igualtat requereix la representació paritària en la política i l'administració de les nacions, que la infrarepresentació de les dones en els càrrecs de decisió impedeix que es prenguin en consideració els interessos i necessitats del conjunt de la població, i afegeix que la nostra presència aportaria idees, valors i comportaments que farien del món un lloc més just i equitatiu per a homes i dones. És per això que, després del 6 de juny, el nou govern socialista ha d'avançar una passa més amb la incorporació de més dones als organismes ministerials. Hi ha cada cop més dones preparades per fer front a aquestes responsabilitats, dones que s'han format en la vida professional, a l'administració, a la universitat, a la xarxa associativa, i volem veure com s'aprofita en benefici de tota la societat tot el seu cabal d'experiència i de dedicació.

M. LLUÏSA PENELAS

ESPECIAL ELECCIONS

Objectiu prioritari

La nostra lluita contra l'atur

L'atur és, indiscutiblement, el principal problema de la societat espanyola —i de la catalana en particular— i la primera preocupació política dels socialistes. Per això volem concentrar tots els nostres esforços, en els propers anys, en la lluita contra l'atur. A continuació transcrivim del nostre programa de govern una síntesi del que ens proposem de fer en aquesta matèria des l'endemà mateix de les eleccions, en el benentès que les mesures que aquí s'exposen han de ser complementades amb les que proposem per a la indústria i per a d'altres sectors de l'economia.

Pacte social per a l'ocupació

Ens comprometem, doncs, activament, en la lluita contra l'atur, per la qual cosa crearem les condicions econòmiques que facin possible la generació de llocs de treball, alhora que proposem realitzar un esforç col.lectiu i solidari per tal que s'eviti que uns espanyols tinguin feina i uns altres no.

Els interlocutors socials han de contribuir a la solució d'aquest problema, per la qual cosa els socialistes considerem necessari d'aconseguir amb ells un ampli pacte social per a l'ocupació, ja que la recuperació del creixement i de l'ocupació està condicionada per l'evolució de les rendes i per la posada en pràctica de fórmules de repartiment del temps de treball disponible, que tingui en compte aquelles i que siguin compatibles amb els objectius de competitivitat.

Tot respectant el principi d'autonomia dels agents socials, considerem que la determinació dels increments que afectin tant els salaris com els beneficis ha de fer-se en el marc dels objectius econòmics generals.

És més, en un procés d'unió econòmica i política com el que estem efectuant, la rellevància d'una política de rendes eficaç i solidària ve determinada per la capacitat que aquesta política tingui de contribuir a la consecució dels objectius de competitivitat. Això fa que l'evolució de les rendes i el consens social que entorn d'elles es pugui aconseguir siguin una gran eina al servei del creixement i de la creació de llocs de treball.

Mercat de treball

El mercat de treball presenta una colla de desajustos que cal corregir, ja que incideixen negativament en la creació de feina, en la competitivitat de les empreses i en les condicions laborals dels treballadors. Per això ens proposem de fer una reforma del mercat de treball, reforma que serà global i equilibrada i que pretenem que compti amb el suport suficient dels sindicats i dels empresaris.

Política d'ocupació

A més de les mesures globals per incentivar l'ocupació, prendrem una sèrie de mesures orientades a afavorir la creació de llocs de treball per a determinats col.lectius de treballadors, a ordenar l'ús del temps de treball i a establir-ne el repartiment. Per això potenciarem els incentius previstos actualment per a la contractació de joves, dones, minusvàlids, aturats de llarga durada i aturats de més edat, així com aquells incentius que faciliten la reinserció de les dones que haguessin abandonat el mercat de treball a causa de responsabilitats familiars.

Per afavorir la creació d'ocupació mitjançant una nova ordenació i l'ús flexible del temps de treball o el seu repartiment fomentarem la utilització dels contractes a temps parcial i de relleu i donarem suport als acords de reducció o ordenació del temps de treball que ampliïn la utilització dels equips i que distribueixin equitativament els costos de les mesures.

Prestarem suport també al finançament de noves iniciatives de les cooperatives i d'altres empreses de l'economia social que facin possible la generació d'autoocupació, així com els procesos d'integració que tendeixin a aconseguir estructures productives de dimensió més gran.

Promourem finalment accions concertades amb les Comunitats Autònomes i Ajuntaments per fomentar l'ocupació dels aturats en feines relacionades amb el medi ambient, els serveis comunitaris i socials, els serveis als ciutadans i la millora de les ciutats.

Formació professional

Ens proposem de donar un gran impuls a la política de formació professional i de posar un èmfasi especial en la millora de la qualificació professional dels treballadors, en particular dels joves i dels perceptors de prestacions per desocupació. Impulsarem, doncs, mesures com el desplegament del Pla Nacional de Formació i Inserció Professional, amb 500.000 milions de pessetes en el proper quadrienni; donarem suport a l'Acord Tripartit sobre Formació Professional de treballadors ocupats, desenvoluparem els compromisos que hi figuren i hi destinarem 200.000 milions de pessetes en el quadrienni; potenciarem la formació professional a distància; desenvoluparem accions formatives prioritàries per a joves sense qualificació, demandants de la primera feina i aturats de llarga durada; desenvoluparem programes específics de formació del professorat per millorar la qualitat de la formació; afavorirem una connexió millor entre els sistemes de formació professional i les empreses; etc. etc.

Unes noves relacions laborals

En aquesta matèria, tan important per a la competitivitat de les empreses i la consegüent creació de llocs de treball, els socialistes impulsarem i recolzarem que es doni una nova dimensió i contingut a la negociació col.lectiva i afavorirem un canvi d'actituds i de comportaments dels agents socials.

Concretament ens proposem d'aprofundir en el desenvolupament de la democràcia industrial per mitjà de l'extensió dels drets d'informació, consulta i negociació dels treballadors, en relació amb les mesures que adopti l'empresari i que tinguin impacte en l'ocupació. D'altra banda, modificarem el sistema d'elecció dels representants dels treballadors per tal de reduir-ne la complexitat. Propiciarem també l'acord entre les parts en la negociació col.lectiva a fi de crear fons d'inversió per canalitzar una part dels beneficis empresarials cap a la creació de llocs de treball, tot fomentant la formació col.lectiva de capital. Tornarem a presentar el projecte de Llei de Vaga que ja havia aprovat el Senat i, finalment, reforçarem també la participació institucional dels interlocutors socials.

MANIFEST ELECTORAL 1993

Governant amb la majoria

PSC

Les infrastructures de transport

Un instrument de competitivitat i de cohesió territorial

En l'economia moderna les infrastructures tenen un paper determinant en la competitivitat del territori, així com en la cohesió territorial, element necessari per a la cohesió social. La inversió pública en infrastructures és un element imprescindible per aconseguir els equilibris desitjables des del punt de vista del creixement econòmic, el desenvolupament social i l'equilibri mediambiental. Equilibris que el mercat no és capaç d'aconseguir en el seu funcionament lliure, orientat per criteris d'estricta rendibilitat financera i amb terminis massa curts.

En aquest marc, la proposta socialista fa compatibles les necessitats d'inversió en les àrees més dinàmiques amb la promoció de les àrees amb menys potencial propi, per dotar-les de l'impuls que dinamitzi el seu creixement.

En la dècada socialista, l'avenç en ambdues direccions ha estat extraordinari. Espanya ha viscut el més llarg i intens procés d'acumulació d'infrastructures de transport de la seva història. Les infrastructures construïdes han canviat la pell del país, millorant la integració i vertebració física del territori. I millorant també la competitivitat de l'economia espanyola, mitjançant la disminució de costos de producció i distribució.

Ara els socialistes proposem donar un nou impuls a la inversió en infrastructures de transport, amb atenció especial a la seva qualitat, capacitat, seguretat i costos, i amb atenció a l'equilibri territorial i mediambiental. El programa socialista ofereix a la societat com a referent bàsic de futur el **"Pla Director d'Infrastructures (PDI) 1993-2007"**.

El PDI expressa la voluntat política de mantenir la inversió pública en el 5% del producte interior brut, nivell que constitueix el màxim històric al nostre país. La decisió política de mantenir aquest esforç d'inversió, àdhuc en els moments de major contenció de la despesa pública, és central per millorar la competitivitat econòmica i la vertebració territorial.

Les carreteres

El 1984 Espanya disposava de 483 Kms. d'autovia. Després d'un esforç intens, la xarxa d'autovies és superior a 3.600 Kms, de manera que s'ha multiplicat per 7,5. Les autovies i autopistes s'han triplicat, fins a superar Gran Bretanya i a punt de superar Itàlia.

L'opció per les autovies ha estat essencial per aconseguir-ho. Ni una de les autovies del primer Pla de Carreteres hauria estat rendible des del punt de vista financer. Per això la iniciativa privada no les hauria escomès sense grans subvencions públiques, com les que ha rebut amb les autopistes de peatge.

Els avenços assolits ens permeten una política de transport per carretera que, d'una banda, prioritzi l'extensió de la xarxa de gran capacitat al conjunt dels itineraris vertebradors del territori, corregint l'excés de radialitat encara existent; i, de l'altra, asseguri el manteniment d'uns nivells de qualitat i seguretat en el conjunt de la xarxa a l'alçada dels països més avançats d'Europa. De les actuacions en carreteres que es definiran en un segon Pla de Carreteres cal destacar especialment els punts següents:

a) Completar els itineraris ja iniciats, com el de Lleida-Barcelona, el de Madrid-València i l'eix Madrid-Múrcia-Cartagena.

b) Atenció especial a la millora de l'accessibilitat a Galícia, la Cornisa Cantàbrica i Andalusia Oriental.

c) Millorar les comunicacions viàries transfrontereres.

d) Desenvolupar els eixos estructurants, com la Ruta de la Plata, els eixos Est-Oest de vertebració de Castella-Lleó i Castella-La Manxa, i l'eix Aquitània-Aragó-Llevant.

e) Continuar amb la millora de les travessies de població.

El ferrocarril

La realització de la línia d'alta velocitat Madrid-Sevilla ha marcat l'inici de la transformació estructural del ferrocarril espanyol, que aspira a aconseguir un ferrocarril modern, altament especialitzat i capaç de proporcionar prestacions de gran qualitat amb costos ambientals reduïts.

Alhora s'ha realitzat un esforç notable en la qualitat del material i la freqüència del servei del ferrocarril de rodalies. El nombre d'usuaris ha augmentat sense interrupció i l'índex de puntualitat s'ha situat, el 1992, en el 93,7%. Més capacitat, més qualitat de servei i més puntualitat són elements imprescindibles en el ferrocarril de rodalies, que ofereix la major rendibilitat social.

Els objectius bàsics de la nostra proposta en infrastructura ferroviària són, d'una banda, l'especialització en els àmbits territorials i tipus de servei amb major utilitat econòmica i rendibilitat social; i de l'altra, la consideració dels avantatges socials i mediambientals del ferrocarril. D'acord amb aquests objectius, en els propers anys s'impulsaran amb caràcter prioritari:

a) La potenciació del transport ferroviari de rodalies, millorant la qualitat de servei. S'incrementaran quan calgui les freqüències fins a nivell de metro o ferrocarril suburbà en els principals nuclis urbans.

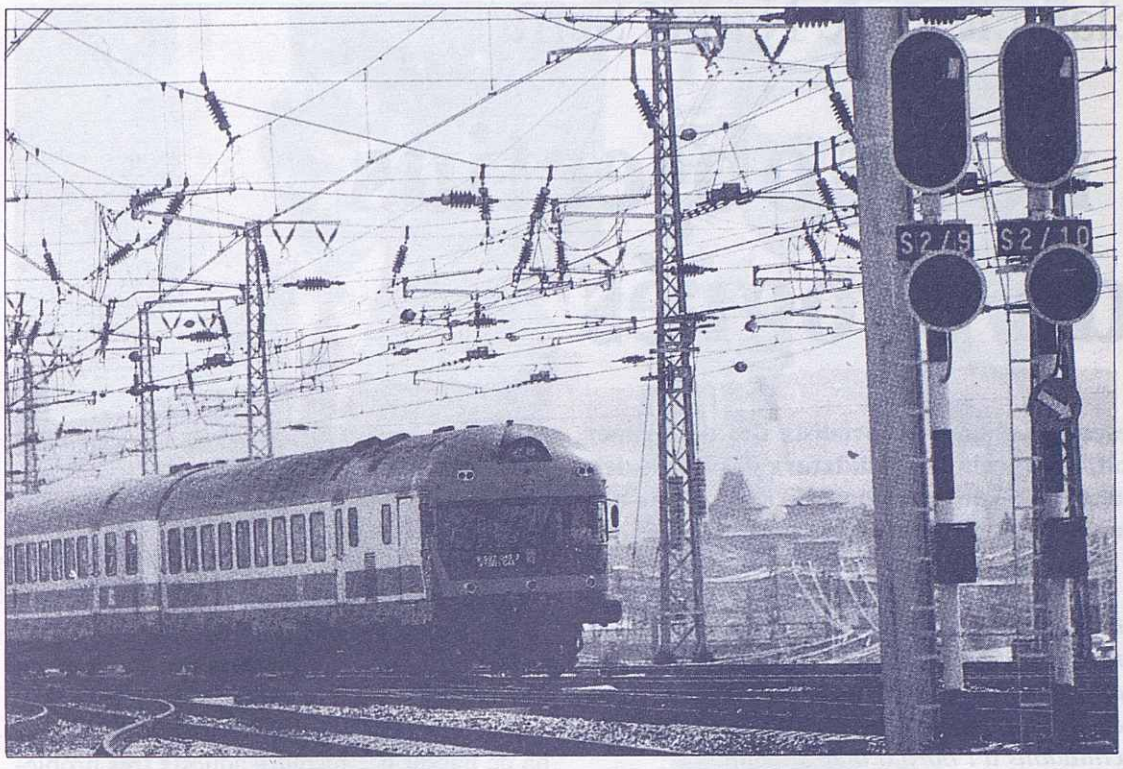
b) L'articulació de la xarxa d'alta velocitat, basant-la en l'eix Sevilla-Madrid-Saragossa-Barcelona-Frontera, gran dorsal ferroviària espanyola, des del qual s'estendrà a d'altres zones.

c) L'extensió de les actuacions de modernització en velocitat alta (200 Kms/h) als principals corredors ferroviaris, seguint l'exemple del corredor mediterrani prioritari.

d) La potenciació selectiva dels serveis regionals, mantenint la seva consideració de servei públic.

e) La modernització de 3.000 Kms de via convencional.

Les infrastructures construïdes han canviat la pell del país

Mantenir la inversió és bàsic per a la competitivitat i per a la vertebració territorial

f) L'impuls dels tràfics intermodals de mercaderies.

g) La continuació de les actuacions per a la integració del ferrocarril dintre de la ciutat, regenerant el teixit urbà.

h) La transformació en rutes verdes de les instal.lacions i explanacions fora d'ús.

El transport aeri

L'espectacular creixement del trànsit aeri ha fet necessari un gran esforç inversor per ampliar, renovar i millorar les xarxes d'aeroports i els ajuts a la navegació aèria. L'exemple més clar ha estat la intervenció a l'aeroport de Barcelona.

Avui disposem d'unes infrastructures aeronàutiques que formen un sistema dens i segur, amb una qualitat de servei i puntualitat força millorada, que ha arribat a nivells equiparables als del nostre entorn comunitari. En la propera legislatura ens proposem continuar aquest esforç, des d'un sistema de transport aeri entès com una xarxa integrada al servei de la competitivitat econòmica i de la vertebració territorial.

Aquesta opció política suposa el manteniment de la titularitat pública del sistema aeroportuari. Una eventual opció privatitzadora dels serveis rendibles implicaria el tancament de la majoria d'aeroports espanyols o, alternativament, un augment de l'esforç fiscal per finançar els serveis que no tenen prou rendibilitat financera.

Per això, l'opció socialista és mantenir la titularitat pública dels aeroports rendibles, aplicant llurs excedents al sosteniment dels aeroports estructuralment deficitaris que calgui mantenir per raons d'equilibri territorial. En aquest marc, la proposta socialista impulsarà amb caràcter prioritari:

a) La millora de la gestió dels aeroports, progressant en la seva descentralització, especialització i aplicació de criteris i mètodes empresarials.

b) Una actuació inversora intensiva en els aeroports pendents d'adaptació al creixement del trànsit, amb especial atenció a Barajas -pel paper central en la distribució del trànsit- i als aeroports de Canàries, Bilbao i Balears.

c) L'impuls per fer de l'aeroport de Barcelona un segon pol de distribució del trànsit, per les seves possibilitats en el trànsit mediterrani i per l'efecte descongestionador que això suposaria.

d) Facilitar les iniciatives d'explotació comercial d'aeroports, aeròdroms i heliports que, sense ésser d'interès general, puguin tenir-lo a nivell regional o local.

e) Potenciar el transport de càrrega i la creació de zones industrials, especialment a Madrid, Barcelona, Balears i Canàries.

f) Programes específics per a la protecció del medi ambient, millorant l'entorn urbà dels aeroports.

Els ports

El sistema portuari configura una xarxa de comunicacions bàsica per a la competitivitat econòmica. Pels ports entren a Espanya el 90% de les importacions i surten el 70% de les exportacions. Per això la política portuària i de transport marítim és d'importància estratègica per a Espanya, que ocupa una posició central entre mars i entre continents.

L'eficàcia de la gestió portuària ha millorat els darrers anys, amb un augment important de la productivitat. El grau d'autofinançament era del 60% al 1982, i ha estat del 96% al 1992. En el futur, les despeses d'explotació i les inversions seran autofinançades pels usuaris dels ports, dintre d'una política de gestió empresarial descentralitzada de cada autoritat portuària i d'una coordinació de les seves inversions.

La modernització organitzativa ha proporcionat el marc de gestió adient que permet orientar la política portuària i de transport marítim amb tres objectius: accentuar l'especialització productiva i l'eficàcia gerencial; millorar la competitivitat del sector i les condicions de seguretat marítima; i integrar el port en l'entorn urbà. Les prioritats són aquestes:

a) Potenciar i especialitzar l'oferta portuària per al tràfic de contenidors, amb especial atenció als ports de Barcelona i València, que poden constituir alternatives d'entrada a Europa des de l'Orient Mitjà; al d'Algeciras, per la seva situació clau en l'entrada a la Mediterrània; i a la culminació de les obres del superport exterior de Bilbao.

b) Atendre preferentment els ports de Balears i Canàries.

c) Desenvolupar la Llei de Ports de l'Estat i de la Marina Mercant.

d) Potenciar la Societat Estatal de Salvament i Seguretat Marítima, d'eficàcia ja provada en situacions d'emergència.

e) Adequar les actuacions necessàries a la normativa de respecte al medi natural.

f) Millorar la integració port-ciutat; potenciant la utilització ciutadana de zones portuàries.

Barcelona, un nou impuls

Bona mostra de l'orientació de la política que proposem els socialistes és el programa d'actuacions dissenyat i proposat per a la zona del Baix Llobregat, que contempla la major part de les grans infrastructures de transport de l'àrea metropolitana de Barcelona: el port, l'aeroport i les xarxes ferroviàries i viàries d'accés. Aquests factors requereixen una decidida actuació dels poders públics, orientada en una doble direcció.

D'una banda, garantir la dotació d'infrastructures necessàries a llarg termini per augmentar les possibilitats sòcio-econòmiques de Barcelona. De l'altra, garantir la correcció i millora de l'entorn natural del Baix Llobregat, requisit indispensable per a una millor qualitat de vida metropolitana i per a les possibilitats de desenvolupament de la mateixa comarca.

JOSEP BORRELL I FONTELLES

Declaracions de Narcís Serra

Vers nous objectius de progrés

Una vegada més, Narcís Serra, que és present en el govern socialista des del primer moment amb càrrecs de notable responsabilitat, encapçala la candidatura del Partit dels Socialistes de Catalunya al Congrés per la circumscripció de Barcelona. En l'entrevista que segueix, l'actual vice-president del govern espanyol respon algunes qüestions bàsiques que defineixen els elements que estan en el primer pla de les eleccions del 6 de juny.

Les eleccions del proper sis de juny marcaran l'inici d'una nova etapa a l'Estat espanyol. Quina és la proposta del PSC per als nous reptes que ens esperen?

Hi ha un repte fonamental i transcendental per als propers quatre anys, que és recuperar la competitivitat de la nostra economia. Aquesta ha de ser la garantia per al manteniment d'un bon nivell de creixement que permeti la creació d'ocupació i el progrés del conjunt de la societat espanyola. Ens proposem com a objectiu irrenunciable que la riquesa sigui redistribuïda d'una manera justa i equitativa, per tal que el benestar s'estengui d'una manera general a tot el conjunt de la població.

Aquest repte de l'economia segurament està motivat perquè, a la pre-campanya, un dels temes centrals ha estat l'agreujament de la crisi econòmica, l'augment de l'atur i la devaluació de la pesseta. Fins a quin punt creus que aquests temes poden afectar els ciutadans a l'hora d'anar a votar?

La crisi econòmica no és pas un problema exclusiu del nostre país. És una crisi generalitzada no tan sols a Europa sinó també als Estats Units i, fins i tot, al Japó. Al nostre país la vivim amb més retard que a la resta del món com a conseqüència, bàsicament, de l'embranzida econòmica que van comportar els esdeveniments del 92. El que ara cal és un esforç per superar aquesta crisi econòmica. I el farem i ens en sortirem.

El fet és que ara estem en molt millors condicions per fer-ho que no pas a començaments dels anys vuitantes.

És a dir, que el factor polític és un element indispensable per sortir de la crisi...

Evident. Hem de buscar solucions polítiques a un problema estructural com ho és el de l'atur. Hem de recuperar, per damunt de tot, la competitivitat de la nostra economia.

La recessió econòmica ha posat en relleu tres aspectes bàsics de la nostra situació: tenim una inflació excessiva i un dèficit públic i un dèficit comercial excessius. La solució de l'atur ha de passar per resoldre aquests tres problemes; si no el que es provocarà serà una disminució momentània de l'atur que després es traduirà en un nou augment de les taxes de desocupació. El que no es pot fer és el que fa el PP, que és prometre llocs de treball a dojo i provocar unes expectatives en la gent que després es defraudarien. Sort que no tindran ocasió de posar-ho en pràctica...

Quan els socialistes vam arribar al govern, el 1982, ens vam trobar amb una crisi econòmica i social molt més greu que no pas l'actual. La inflació, la manca d'inversió i el desànim eren ben presents en la nostra societat...

Sí, però vam sortir d'aquella crisi, i era, efectivament, molt més forta que la d'ara. I al mateix temps de sortir-ne va començar a millorar la societat. Avui dia, tothom té seguretat social, hi ha escoles per a tots, les universitats han duplicat el nombre d'estudiants, etc. I això ho ha fet el govern dels socialistes. Tenim l'experiència, els instruments i la gent que cal per tornar a sortir d'aquest sot. Ho podem fer, només cal que els ciutadans i ciutadanes de Catalunya dipositin el seu vot en el PSC i col·laborin a fer realitat aquests ideals que nosaltres representem.

Hi ha un repte fonamental per als propers quatre anys: recuperar la competitivitat de la nostra economia

En deu anys quasi hem fet allò que altres països en cinquanta

Fa una dècada que els socialistes governem a Espanya. Hi ha en la situació actual alguna cosa més que el lògic desgast?

Els socialistes no neguem que hàgim comès errors. Ho admetem amb la mateixa claredat que rebutgem que ho hàgim fet tot malament. Els ciutadans de Catalunya, com els de la resta d'Espanya, no ens podem creure Aznar quan diu que els socialistes ho hem fet tot malament.

Repeteixo: hi ha una clara voluntat de rectificar determinades polítiques, de corregir el rumb en allò que calgui. Farem un gran esforç, sobretot en la direcció de la recuperació econòmica, com et deia, en l'establiment dels mecanismes necessaris per a un nou impuls democràtic. Els corruptes seran apartats de manera fulminant de casa nostra i millorarem el marc legal per evitar al màxim les pràctiques irregulars.

Estic convençut que això és el que volen la majoria dels ciutadans.

En Gila, la Sara Montiel, el Loquillo... i molts més. La incorporació a la militància de base de l'Albert Boadella. Tot això, vol dir que el PSC arrela cada dia més en la societat? Quina valoració fas d'aquest fenomen, d'aquesta voluntat de col.laborar directament amb nosaltres?

No solament és un fenomen positiu. És un reflex del canvi social que hem desenvolupat els socialistes durant aquests darrers deu anys. En aquesta dècada hem avançat fins a posarnos gairebé al nivell mitjà de la Comunitat Europea. En deu anys quasi hem fet allò que altres països en cinquanta. I les persones de fora ho han apreciat més que ningú.

Doncs bé: un cop aconseguits aquests objectius de signe tan positiu, molta gent s'adona que en el moment actual hi ha una amenaça de retrocés, de regressió, comprenen que els qui havien manat durant quaranta anys volen tornar-hi. I ells i nosaltres els hem de dir no, un no rotund, clar, definitiu.

Han vist, per exemple, que a França la dreta va guanyar les eleccions dient que no apujaria els impostos. I, pocs dies després, els nous governants francesos apujaven la gasolina, el tabac, l'IRPF. També han vist que el govern britànic volia posar una taxa per castigar els petits i mitjans propietaris, en benefici dels grans.

Tot això explica la reacció d'aquests amics nostres, juntament amb la confiança que tenen envers el programa de govern dels socialistes.

La incorporació d'independents com Victòria Camps i Baltasar Garzón a les llistes socialistes ha suposat un cop d'efecte en el panorama electoral. Què me'n dius?

No, no ha estat un cop d'efecte ni un gest de cara a la galeria, sinó un indicador de les coses que passaran a partir del 7 de juny, quan tornem a governar. A més a més, el nostre partit sempre ha buscat les millors persones i les més ben preparades per ocupar llocs de responsabilitat. A partir del 7 de juny tornarem a tenir la responsabilitat de governar i ho volem fer de la millor manera possible.

I si no guanyéssim les eleccions, o no les guanyéssim amb prou marge per governar sols? Hi haurà pactes per governar en coalició?

Estic segur que nosaltres obtindrem la majoria necessària per governar de nou. Tanmateix, no crec que sigui un gran problema governar en minoria. De totes maneres, els socialistes estem oberts a totes aquelles col.laboracions que no comprometin el nostre programa i que assegurin una millor governabilitat de l'Estat.

XAVIER SABATÉ

27.06.93

Des del ministeri de Cultura

Balanç d'una gestió

El concepte de cultura i les possibilitats reals d'accés dels ciutadans a la creació i al consum cultural són elements fonamentals a l'hora de delimitar les diferents opcions polítiques, així com de determinar el nivell de desenvolupament i benestar d'una societat.

El nostre procés històric ha quedat reflectit, i no podia ser d'altra manera, en l'àmbit cultural. Les tensions i contradiccions d'un Estat centralitzat i autoritari van tenir com a conseqüència la intolerància i la uniformitat cultural. El fracàs del liberalisme en la creació d'un Estat modern i democràtic també va ser el fracàs d'una opció cultural, laica i racionalista, que restà lligada al desenvolupament del conflicte polític. Un segle com el que ara s'acaba, amb cinquanta anys de dictadures militars i una terrible guerra civil, va consagrar d'una manera insospitada aquesta situació i va encaixonar el país en un endarreriment i un aïllament quasi crònics respecte a la resta d'Europa.

En aquest context, la cultura "oficial", estancada i anacrònica, amb uns productes propagandístics per a la majoria de molt baixa qualitat i alguns luxes de caire tradicional per a una minoria, convivia amb els esforços individuals d'alguns creadors, condemnats a la censura o a l'exili, enfront d'una societat deslligada també de l'ús i consum dels béns culturals, com de tants altres, i sotmesa a la usurpació permanent de tots els seus drets.

Recuperades les llibertats i consolidada la democràcia, Espanya ha sofert un procés accelerat de modernització i canvi, que ha permès, amb un gran esforç, reduir les distàncies, i fins i tot equiparar-nos en molts aspectes amb els països del nostre entorn immediat.

Malgrat que el nostre patrimoni cultural és un dels més rics i variats del món, i malgrat la presència de nombrosos creadors i artistes, tan sols una minoria podia accedir a aquests béns i el dèficit dels serveis culturals era impressionant.

Eixos d'una política

Des de la nostra concepció de la responsabilitat dels poders públics de garantir el dret de tothom a la cultura, durant la dècada de 1983-1992 de govern socialista el ministeri de Cultura ha desenvolupat diverses línies d'actuació. Els resultats obtinguts han contribuït que, a hores d'ara, ens puguem equiparar als nostres veïns. Tanmateix, les greus mancances estructurals en d'altres sectors (educació, sanitat, prestacions socials, infrastructures...) no han fet possible una concentració més gran en la inversió cultural. Per tant, es fa imprescindible continuar la tasca iniciada, tot seguint les línies d'intervenció que passo a descriure seguidament.

Hem aconseguit d'establir i desenvolupar noves bases legislatives. La Llei del Patrimoni Històric Espanyol contribueix de manera essencial a la tasca de garantir la conservació i transmissió del nostre ric i variat patrimoni. Així mateix, els mitjans de reproducció, transmissió i consum actual de les obres de creació demanaven un tractament normatiu dels drets d'autor, tal com s'ha fet amb la Llei de Propietat Intel.lectual i el seu posterior desenvolupament.

En la tasca de preservació del patrimoni també han jugat un paper important el Registre de Béns d'Interès Cultural, l'Inventari General de Béns Mobles, els Plans de Catedrals, Parcs Arqueològics i Monestirs, la creació de l'Institut per a la Conservació i Restauració de Béns Culturals. Tot plegat ha permès dur a terme recuperacions significatives de béns il.legalment exportats, promoure l'enriquiment del patrimoni mitjançant les adquisicions, l'estímul a les donacions i dipòsits i el pagament d'impostos amb béns artístics.

A més a més, s'han rehabilitat i recuperat nombrosos i importants edificis, com l'Antic Hospital General de Madrid (Museo Nacional de Arte Reina Sofía), el Palau del Marquès de Dues Aigües de València (Museu de Ceràmica i Arts Sumptuàries) o la "Casa de las Conchas" de Salamanca (Biblioteca Pública), i hem col.laborat en d'altres com el Palau Nacional de Montjuïc (Museu Nacional d'Art de Catalunya).

Un nou model d'administració

El nou Estat de les Autonomies exigeix un nou model d'administració cultural, que tingui present la pluralitat lingüística i cultural, i amb una identitat col.lectiva oberta, dinàmica i integradora.

Des de posicions polítiques conservadores, s'ha passat d'un abandó dels serveis culturals i una concepció tancada i excloent de la cultura a la negació del necessari exercici de la responsabilitat estatal al més alt nivell en aquest àmbit, en benefici d'un suposat protagonisme del sector privat i del teixit social. Aquest protagonisme del conjunt de la societat i no únicament d'una minoria privilegiada necessita recursos públics, així com la col.laboració de totes les administracions en l'elaboració i execució de plans i programes d'infrastructures i serveis culturals. Algunes forces nacionalistes, que romanen anclades en la confrontació i autoafirmació de la identitat pròpia a partir de l'exclusió dels altres, coincideixen en la negació del paper de l'Estat. Calen grans dosis de prudència i equilibri per delimitar les competències i, en un marc estable de cooperació, facilitar el coneixement i el diàleg cultural entre les nacionalitats i regions d'Espanya.

Aquestes han estat les directrius per a la reestructuració orgànica i competencial del ministeri de Cultura. Hem fet un ampli procés de transferència de competències i recursos a les comunitats autònomes, tot establint convenis de col.laboració i creant les condicions per a l'existència d'un marc permanent de cooperació institucional a partir de les reunions dels consellers de Cultura.

La col.laboració institucional s'ha dut a terme també amb la creació d'òrgans sectorials, com el Consell del Patrimoni, i temàtics, com el "Consejo Jacobeo", en el qual participen les vuit comunitats que travessa el "Camino de

Santiago". Així mateix, s'han posat en funcionament xarxes d'equipaments culturals, com la xarxa de Teatres i Auditoris Públics, i s'ha pres part en els grans esdeveniments de 1992: Exposició Universal de Sevilla, Cinquè Centenari, Madrid Capital Cultural i Olímpiada Cultural de Barcelona.

Infrastructures culturals

Pel que fa a les infrastructures culturals, hem incrementat la inversió en un 14% en els últims vuits anys i hem dedicat un total de 74.399 milions a la creació, renovació i consolidació dels serveis: arxius, biblioteques, museus, auditoris i teatres. Sempre amb el doble objectiu de facilitar l'accés més igualitari a tots els béns culturals i aconseguir un major equilibri territorial. Això ha permès de duplicar la capacitat d'emmagatzematge de documents en els arxius, que han crescut tant com ho havien fet des del segle XVI; crear 15 noves seus de la xarxa de biblioteques públiques, rehabilitarne 12 i informatitzar-ne 33, actuant sobre el 92% de l'actual xarxa de 51 biblioteques; aconseguir una oferta pictòrica complementària i potser única al món, a partir del Museo del Prado, amb l'exposició permanent del Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía i la col.lecció Thyssen-Bornemisza; intensificar la inversió en el desenvolupament i redifinició dels continguts dels museus estatals; construir 7 auditoris -5 més en construcció- i rehabilitar 32 teatres, sense comptar els 10 que estan en rehabilitació actualment.

Aquest esforç inversor s'ha complementat amb el reforçament de les unitats de producció (Centro Dramático, Teatro Lírico de La Zarzuela, Orquesta, Coro y Ballets Nacionales) i la creació de les noves: Joven Orquesta, Compañía de Teatro Clásico, Centro de Nuevas Tendencias Escénicas, Centro para la Difusión de la Música Contemporánea... D'altra banda, l'organització d'exposicions —378 de temporals, amb quasi 47 milions de visitants— i la producció d'espectacles musicals —353 noves produccions, amb 600.000 espectadors— són d'altres exemples de la combinació de l'ajut als creadors i de l'accés a la cultura viva d'un nombre més gran de ciutadans.

L'increment de l'accés als serveis públics es reflecteix també en l'augment del 60% en les consultes als arxius durant aquest decenni, les prop de 900.000 obres consultades a la Biblioteca Nacional entre 1988-1992, i el creixement dels registres ofertats pel Banc de Dades Culturals, que han passat de 500.000 (1982) a prop d'1.300.000 (1992).

L'ajut a la creació artística i la producció cultural ha tingut com a eix la política d'ajuts —2.500 projectes d'arts escèniques subvencionats—, premis i beques en els diferents àmbits. Un altre eix han estat els programes específics per a les indústries culturals, com el Pla de Foment de la Indústria i Comerç del Llibre —que ha ajudat que en els darrers vuit anys s'hagi doblat el valor de la producció editorial, producció que há incrementat aproximadament en un 70% el nombre de títols editats— i l'adopció de l'IVA superreduït; o bé les mesures d'ajut al cinema, que a hores d'ara s'estan reformulant en el conjunt del sector àudiovisual i que permetran elaborar un Pla Integral de mesures específiques per a la petita i mitjana indústria, finançament i incentivació fiscal, i subvencions a plans biennals de producció.

La col.laboració amb el sector privat —que rebrà un impuls definitiu amb l'establiment d'un règim fiscal favorable a les entitats sense afany de lucre que facin activitats de patrocini o mecenatge— i la fixació d'un marc jurídic idoni per a la important tasca cultural de les Fundacions han generat nombroses activitats i iniciatives, com el projecte d'informatització de l'Archivo General de Indias, reconegut amb el premi Erasmus.

Finalment, la promoció i difusió internacional de la cultura ha tingut una presència continuada mitjançant la participació institucional en diferents espais, organismes i esdeveniments, preferentment en les àrees prioritàries de la nostra política exterior: Europa, Iberoamèrica i el Mediterrani.

L'acció del ministeri a Catalunya

Voldria ara, i en el marc de la política general que he esmentat anteriorment de cooperació i col.laboració amb les CC.AA., fer una breu referència al cas de Catalunya. Els acords del mes de juny de 1990 entre el ministeri de Cultura i la Generalitat recullen la voluntat d'ambdues administracions de col.laborar en la realització de diferents projectes. Malgrat alguns problemes de caire pressupostari i fins i tot algun prejudici o malentès polític, des del ministeri estem globalment i raonablement satisfets perquè aquests acords han fet possibles, entre d'altres: la primera fase de la rehabilitació del Palau Nacional de Montjuïc; la construcció del nou Arxiu de la Corona d'Aragó —que tot just acabem d'inaugurar—; el finançament corrent del Gran Teatre del Liceu així com el pagament del deute acumulat; la reforma del Palau de la Música Catalana; l'inici de les obres de la nova seu de la Biblioteca Pública de Lleida i el conveni per a l'acabament de l'Auditori d'aquesta ciutat; importants actuacions en museus —fundacions Miró i Tàpies—; conservació i restauració de béns culturals —Parc Güell, monestir de Poblet—; i l'ajut a companyies de teatre, música i dansa mitjançant subvencions per a les gires o bé concerts econòmics. També estem participant en la rehabilitació o construcció de diferents teatres públics —Reus, Valls, Girona, Tordera, Balaguer...—, en la construcció de l'Auditori de Barcelona, en l'acondiciament del Museu Arqueològic de Tarragona, i cofinançarem properament la nova seu i el funcionament del Teatre Lliure al Palau d'Agricultura de Barcelona.

Tant a Catalunya com a la resta de l'Estat, el govern socialista ha dut a terme, aquests últims anys, un important paper en l'articulació i vertebració social i territorial que ha calgut fer en absoluta col.laboració amb les administracions autonòmiques, per continuar corregint els desequilibris que encara existeixen i aprofundir en un major benestar i igualtat dels ciutadans. I la cultura no solament no és una excepció, sinó més aviat un instrument excepcional per a la implantació i consolidació dels valors que han fet possible tota aquesta tasca: llibertat, responsabilitat, tolerància, solidaritat i respecte envers la nostra rica pluralitat.

JORDI SOLÉ TURA

Raons d'un compromís

El malestar de la política

Les eleccions del proper 6 de juny han promogut la incorporació al projecte socialista de persones independents de prestigi reconegut. A Catalunya, el PSC presenta com a candidata al Senat la Victòria Camps, catedràtica d'Ètica i vice-rectora de la Universitat Autònoma de Barcelona, autora entre d'altres del llibre "Virtuts públiques", un al.legat a favor de la solidaritat, la tolerància, la responsabilitat col.lectiva i el respecte als altres com a pilars de l'ètica de la funció pública. En l'article que segueix, Victòria Camps explica els motius que l'han induït a acceptar aquest compromís amb els socialistes, en un context polític que no es caracteritza precisament per aquest tipus d'actituds.

El mal més gran de la política és que ha anat perdent creients. La nostra nul.la experiència d`una política civilitzada ens va dur a posar tota la il.lusió i l`esperança en una cosa que ni s`improvisa ni s`inventa, un projecte tan antic com la filosofia i que encara està molt allunyat de la perfecció.

Ho esperàvem tot de la democràcia. Després les coses han anat com han anat, ni del tot bé ni del tot malament, com passa amb totes les empreses complicades. I han començat les desercions. Molts continuen creient vagament en el seu ideari d`esquerres, però ja no practiquen: no compleixen el precepte de votar perquè el seu déu no té església. Uns altres, els fidels i incondicionals, continuen votant religiosament, si bé ho fan amb poca fe. Els tercers -els més joves- han crescut sense creences, sobre la base fràgil d`un alegre escepticisme; ningú no els ha ensenyat a creure ni a conservar res, i no sembla pas que ho necessitin. Empesos per aquest clima de dubtes, escrúpols i inhibició, els nostàlgics guardians del passat polític més sinistre s`han trobat amb el camí franc: mai no havien vist la victòria tant a l`abast de la mà.

Heus ací que, enmig d`aquest panorama tan esgrescador, em decideixo a acceptar una proposta que mai no havia estat entre el meus plans. Apostar per la política que ara més trontolla i donar-li suport sense ambigüitats, per la senzilla raó que aquesta política carrega amb la responsabilitat de tot el desgast polític. ¿Decisió de creient fidel a les seves conviccions? Sens dubte, però no sols això. Les creences s`afirmen de moltes maneres i la meva afirmació, a més de ser la resposta a un senyal de naufragi, pretén d`expressar alguna cosa més.

La política està desprestigiada, però tothom reconeix que és necessària. Els únics anarquistes que avui perseveren en actituds antiestatals són —ningú no ho diria!— els neoliberals, defensors d`un Estat mínim, no benefactor ni interventor, sinó policial. En el seu cas, les idees sobre polítiques concretes de benestar social són supèrflues o, senzillament, repressives, atemptats indiscutibles a les llibertats individuals. Són seguidors fidels de la teoria de la "mà invisible" d`Adam Smith: només cal fer créixer l`economia i els problemes de desigualtat s`arreglaran tot sols.

A l`extrem contrari, els socialistes sostenen una idea de justícia diferent: saben que les llibertats individuals sense una igualtat d`oportunitats són una fórmula buida. Defensen polítiques concretes sobre educació, sanitat, igualtat de la dona, atenció als jubilats, d`acord amb el criteri que

> Els socialistes sabem que les llibertats individuals sense una igualtat d'oportunitats són una fórmula buida

són els qui més pateixen els qui mereixen una protecció més gran per part de la política. Al costat dels programes socialistes de justícia social, la buidor dels programes conservadors troba una explicació fàcil: ¿com podrien omplir-los si qualsevol contingut ofèn la seva idea de llibertat?

La nostra societat és políticament plural i les conviccions dels ciutadans es mouen entre ambdós idearis, el liberal i el socialdemòcrata. Hi ha variables intermèdies, com els nacionalismes, que, sota un barnís no menyspreable d`ajuda a les cultures històricament desprotegides, oculten programes conservadors. Tanmateix, no són aquestes diferències ideològiques —sanes i comprensibles— les que han provocat el descrèdit de la política. Els ciutadans han deixat d`interessar-se per la política precisament per la raó contrària, perquè ja no existeix un debat ideològic. El discurs polític s`ha tornat autointeressat i s`ha allunyat del problemes que preocupen la gent. Per això, tot i que no ens ho acabem de creure, diem que totes les polítiques són iguals, que és igual que ens governi la dreta o l`esquerra. El benestar està assegurat: a Espanya ja no es viu

Sense conviccions i sense creences la participació democràtica s'esvaeix

pitjor que a França o Alemanya, fins i tot sembla que vivim millor que a Anglaterra. ¿Qui creurà que petites diferències teòriques o que un govern de signe contrari podran canviar situacions ja consolidades?

L'exemple són els joves. Els meus estudiants de filosofia política escolten amb sorpresa l'explicació de les teories neoliberals de Nozick atribuint-les a ments insensates que difícilment podrien trobar deixebles. És inútil de fer-los veure que la història s'està orientant més aviat a favor d'aquesta tendència incomprensible. No s'ho creuen. Han nascut i crescut en una societat lliure, només han conegut governs socialistes i, sobretot, han gaudit plenament dels avantatges d'un Estat del benestar que, amb totes les seves crisis, té uns fonaments sòlids. ¿És estrany que vegin com a pures especulacions teòriques i no com a amenaces pràctiques les doctrines neoliberals?

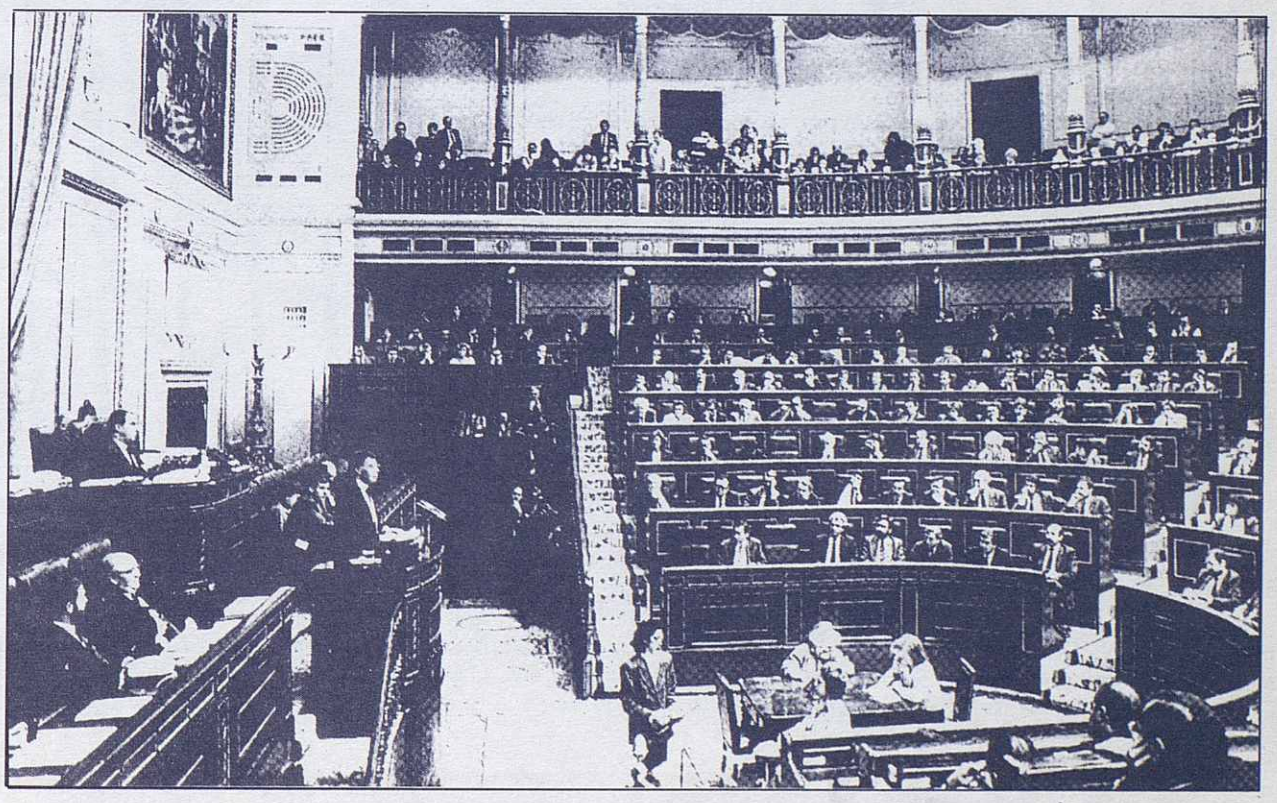
Els joves no poden tenir por perquè la seva memòria és curta, i la memòria no és transferible. Molt em temo, però, que el clima polític que els envolta tampoc no és el més adequat per convèncer-los que no tot val igual i que cal tenir conviccions. Ja que sense conviccions i sense creences la participació democràtica s'esvaeix. Participar és anar a votar per tal de mostrar l'opció de cadascú envers aquella forma de política o de govern que considera millor per al conjunt de la societat. Ara bé, el ciutadà —jove o gran— deixa de sentir la urgència de fer aquesta opció si no se'l convenç que hi ha opcions més vàlides i creïbles que les altres. En el terreny de les idees no hi ha veritats objectives. Però hi ha una veritat de les idees que es demostra realitzant-les.

El que ha restat credibilitat a la política socialista ha estat, no l'absència d'un programa consistent i ben nodrit, sinó els entrebancs d'una activitat no sempre coherent amb els ideals que orienten el programa. Poca transparència, cansament, irritació, conflictes domèstics, una oposició gens intel.ligent, tot ha contribuït que s'anés gestant un discurs polític poc conscient de la seva funció educadora i poc interessant per als ciutadans. ¿Qui ens ensenyarà a ser demòcrates si no ho fa la política mateixa? ¿Qui pot demostrar la validesa d'uns ideals polítics sinó la mateixa activitat política que diu defensar-los?

En democràcia, el com es fan les coses té tanta importància com el que es fa. Finalment, les conviccions es tornen sòlides si hi ha una pràctica que les recolza. En política, els mitjans indiquen fins a quin punt són vàlids els grans objectius o finalitats que diem que perseguim. Molts creients de la doctrina socialista se senten avui decebuts per la pràctica. No hi ha cap més manera de retornar a la política la dignitat perduda que suavitzant les seves formes i apropant-la més als sentiments i interessos dels ciutadans.

També el comportament polític és víctima dels valors dominants en la nostra societat. Valors que no fomenten el sacrifici, l'austeritat, l'autodomini, la preocupació pels altres. La cultura es troba afeblida per un discurs massa tècnic, sense espais per al pensament reflexiu i valoratiu. Avui tot és mesurat i valorat per criteris d'eficiència i pels resultats més immediats. Cal tornar a confiar en els valors del socialisme i creure que són imprescindibles, insubstituïbles, per produir la solidaritat i la responsabilitat que el món necessita. És aquesta convicció la que impulsa a col.laborar activament en la recuperació de l'activitat política socialista. Ho he fet fins ara des de la filosofia. Espero fer-ho igualment des de la pràctica política.

VICTÒRIA CAMPS

Catalanisme i dreta espanyola

La situació política amb què s'aborden les properes eleccions ha tornat a posar d'actualitat la vella problemàtica de les relacions entre el catalanisme polític i la dreta espanyola. Encara que avui hi hagi qui vulgui oblidar-ho, hi ha una constant històrica en aquestes relacions. Des dels inicis del catalanisme, al darrer terç del segle XIX, i consolidada al llarg de tot el segle XX, ha subsistit la consciència clara que la dreta espanyola ha estat sempre un perill per a Catalunya i la seva voluntat d'autogovern. Tots els polítics catalans i catalanistes al llarg de la història així ho van veure i així ho van dir, i hi van lluitar fins al màxim de les seves capacitats.

Avui apareix a l'horitzó la possibilitat de la recuperació del poder per part de la dreta espanyola tradicional. ¿Quin serà, doncs, el tractament que el catalanisme centrista donarà en aquesta dreta que neix de les cendres del passat, amb tota la càrrega d'amenaces que va significar per a Catalunya?

Mai no és dolent de repassar la història. La del catalanisme més directament polític ens diu que aquest va consolidar-se per la seva lluita contra el caciquisme, que era l'instrument ideat per la dreta espanyola per donar una aparença democràtica al país. Per la seva banda, Prat de la Riba, primer president de la Catalunya moderna, i a desgrat del seu conservadorisme arrelat, en tractar amb Madrid en una època d'hegemonia total de la dreta, va aconseguir d'arribar a acords fructífers amb la Junta de Ampliación de Estudios i la gent de la Institución Libre de Enseñanza, que significaven el progressisme intel.lectual del moment.

En la mateixa línia de confrontació amb la dreta espanyola, sorgeix, als anys trenta, l'actitud radical del catalanisme majoritari durant la II República. L'encarnaren els presidents Macià i Companys, que van patir l'agressió constant de la dreta espanyola, caracteritzada per un anticatalanisme que Royo-Villanova resumia amb expressivitat retorçada.

Potser és menys coneguda, per efímera, la presa de posició del diari "La Veu de Catalunya", òrgan d'expressió de la Lliga Catalana que, en el seu editorial del dia 19 de juliol de 1936, va prendre una actitud inequívoca de condemna del pronunciament de l'exèrcit del Marroc. El desbordament revolucionari posterior, malauradament, va anul.lar aquell posicionament rigorós dels conservadors catalanistes.

Que jo recordi, l'únic moment de vacil.lació en l'enfrontament històric del catalanisme amb la dreta espanyola va produir-se amb el suport controvertit i confús al general Primo de Rivera, que va desembocar en la "dictablanda". Va ser fatal per a Catalunya, amb la persecució lingüística i cultural, unides a la privació de llibertats polítiques. En bona mesura fou un antecedent mitigat d'allò que, anys després, va fer la dictadura franquista.

Després de 40 anys de dictadura, també el president Tarradellas —malgrat la seva enorme prudència i el caràcter insòlit i delicat de l'evolució— va mantenir una actitud de gran cautela davant la dreta espanyola, encarnada pels set magnífics, que en cap moment no va confondre amb els sectors procedents del règim anterior que dinamitzaven la transició cap a la democràcia.

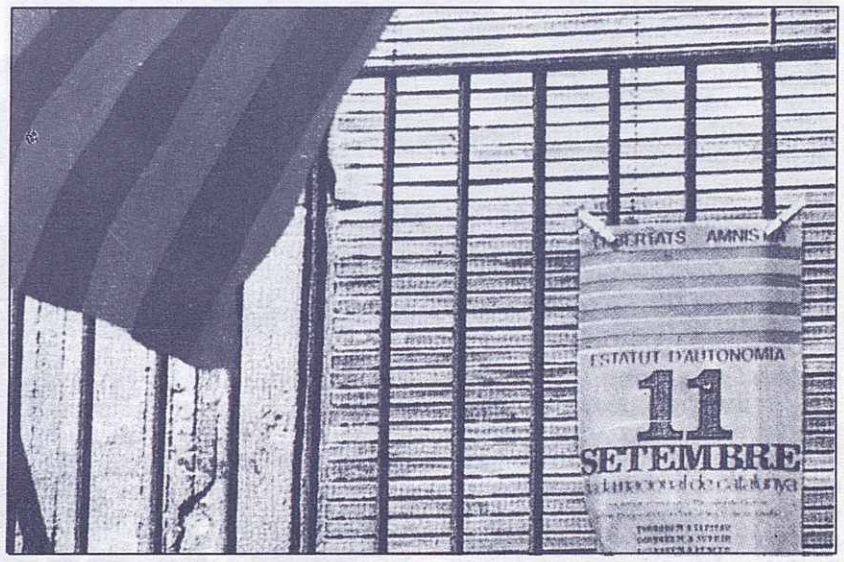
Avui la situació apareix de bell nou amb una transparència nítida. Tots sabem que la dreta espanyola no és la dreta europea. La dreta espanyola continua essent la de sempre. Si fins ara es mantenia amagada, emergeix a redós d'una situació econòmica internacional difícil. El seu llenguatge a penes dissimula els seus reflexos autoritaris. En el seu missatge de negativitat pura i dura apunta cap a les bases, encara fràgils, de la democràcia espanyola. Poden evocar-se moltes dades de llenguatge en els quals es desprenen els missatges subliminals de la dreta i d'allò que amb ella pot venir.

Penso que aquesta situació hauria de ser denunciada des de totes les àrees del moviment polític catalanista. ¿Per què no és així?, em demano. Crec que qui calla atorga. O més ben dit, que qui s'esmuny davant el que pot venir, tracta de camuflar les seves intencions últimes, amb la fórmula del que "més convingui a Catalunya". Ja apareix, i cada vegada hi apareixerà més, a la llum de l'experiència històrica, com una complicitat encoberta a favor de la dreta espanyola, que tan mals resultats va donar sempre per a Catalunya.

Penso que qui això manté, per bé que sigui d'una manera encoberta, està assumint una gran responsabilitat, tal vegada històrica. Allò que més em preocupa és que estigui impulsat per obsessions personals. L'ambigüitat, si suposa complicitat encoberta, és quelcom més que un error.

Hi ha temps de rectificar. Hi confio. La meva confiança descansa en actituds sensates com que la dóna, des d'una perspectiva basca, Xabier Arzalluz. Cal fer comprendre incessantment la dimensió del problema. Tot el que per a Catalunya pot significar coquetejar amb la dreta espanyola de sempre.

JOAN REVENTÓS

Endavant

Director: Antoni Dalmau
Consell de Redacció: Jordi Font, Arseni Gibert, Miquel Iceta, Rosa Martí, Jaume Sobrequés, Xavier Soto

Coordinador: Jordi Serra
Edita: Partit dels Socialistes de Catalunya Nicaragua, 75-77. 08029 Barcelona
Dipòsit Legal: B-37.364-1987